

Ebelik Tarihi

Midwife-Ebe

- Eski Sakson dilinden gelmektedir ve “doğrudan bir kadınla birlikte olan kadın” anlamına gelmektedir.

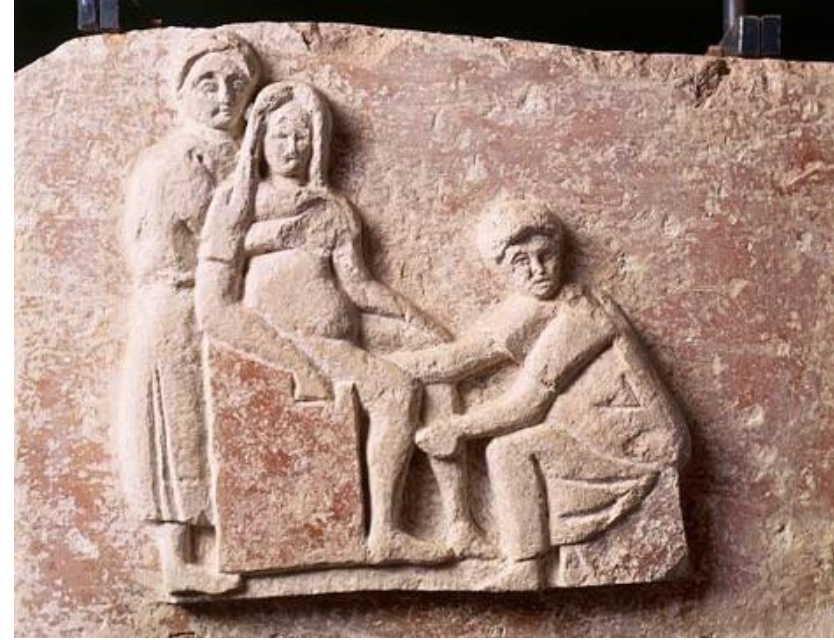

Eski Çağlarda Ebelik

- M.Ö. 5000 – resimlerde çömelmiş ıkınan kadınlara ve onlara yardım eden ebe resimleri görülmüştür.

- MÖ 4000 yıllarında Sümerler zamanında doğumları dişilik sembolü olarak Analık ve Merhamet Tanrıçalarının yaptırdığına inanılır ve ebelik sorumluluklarını üstlenirlerdi.

Mısır

- MÖ 2200-2000 yıllarında Mısır medeniyetinde gebelikte erken hormonal teşhis doğmuştur.
- Mısır' da buğday (erkek) ve arpa (kız) ile ıslatılmış kadının idrarı test edilirdi
- Kısırlığı olan kadın için uterusun ağzına akşamdan soğan veya sarımsak yerleştirilir, sabah kadının bunların tadını ağzında hissetmesi tüplerinin açık olduğuna karar verilirdi.

Mısır

- Kral Pharaoh' un ebe Shifra ve ebe Puah 'a ile konuşur ve şöyle der:
- “İbrani kadınları teslim ettiğinizde, doğum taburesine bakın: eğer bir çocuksa onu öldürün; eğer bir kızsaa, yaşamasına izin ver. ”
- Tanrı'dan korkan Ebeler, Mısır Kralı'nın söylediği gibi yapmadılar; erkeklerin yaşamasına izin veriyorlardı.
- Öyleyse Mısır kralı ebeleri çağırdı ve onlara şöyle dedi, “Neden bu şeyi yaptın, erkeklerin yaşamasına izin verdin?”

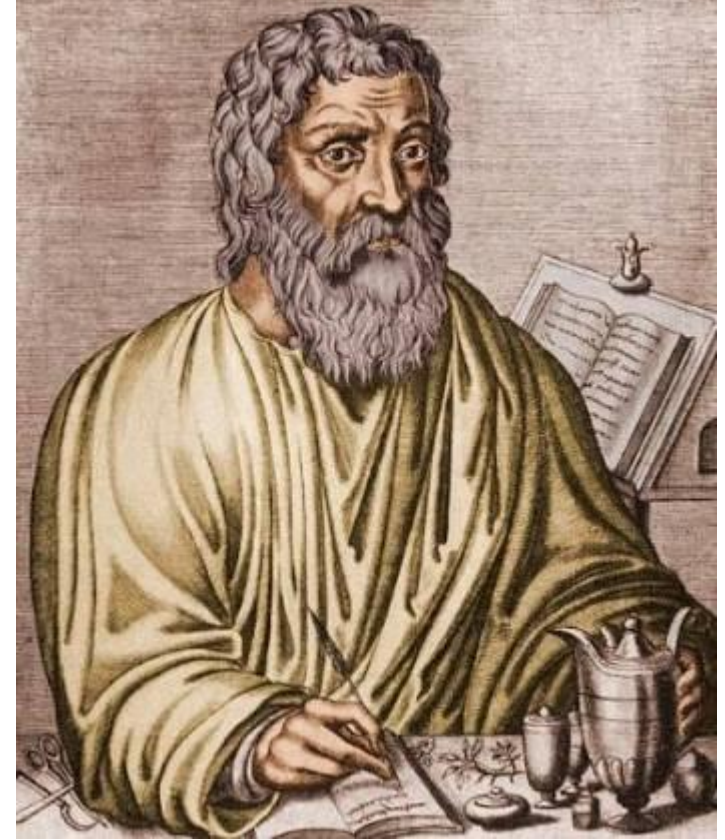

Ebeler Firavun'a şöyle cevap verdi:

- “Çünkü İbrani kadınlar Mısırlı kadınlara benzemiyor: güçlüler. Ebe onlara gelmeden önce doğum yapmışlardır.”
- Ve Tanrı ebe ile iyi ilgilendi; insanlar çoğaldılar ve çoğaldılar.
- Ebeler Tanrı'dan korktuğu için onlara hane halkı kurdu.

- MÖ 460-370 yıllarında İstanköy’ de Hipokrat “Fasıllar” adlı kitabında gebeleri bilimsel yöntemle doğurtmuştur.
- Hipokrat’ ın bazı doğumlara yardım ettiği bu nedenle de ona "erkek babaanne" dendiği bilinmektedir .

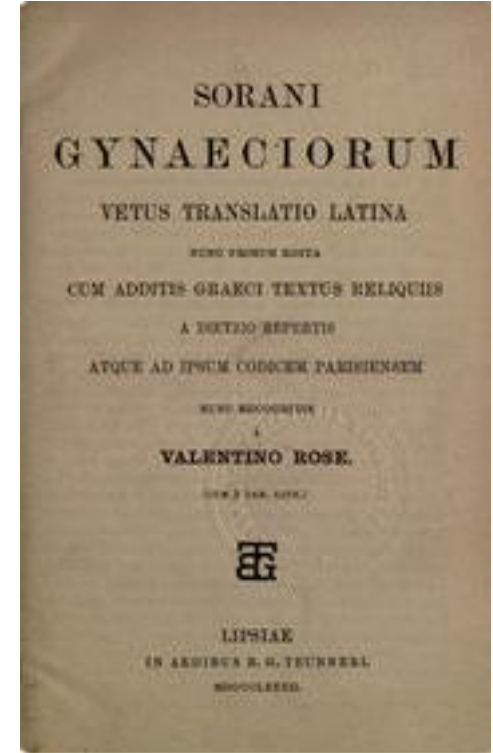

- Eski Yunanistan'da kendileri bebek doğurmayan kadınların ebelik yapması yasaklanmıştı.
- Atina'nın en tanınmış ebesi, Socrates' in annesi olan **Phaenarete** idi.

- Eski Yunanlılar ve Romalılar ebelerinin okur – yazar olmalarını isterlerdi ve ebelerin yararlanması için birçok kitap yazmışlardır.
- Bu kitapların en tanınmışı Romalı Büyük Hekim Soranus’ un yazdığı “Gynaecology” adını taşıyan kitaptır.

Soranus

- 2. yy'da ilk obtetrik ve jinekoloji hekimi olarak kabul edilir.
- Yazdığı kitap 1500 yıl eğitim için kullanıldı.
- Vajinal spekülümü kullandı

Soranus M.S. 98-138

- Ebelik hakkında yazılar yazmış ve bir **ebede** bulunması gereken en önemli özelliğın **okur-yazarlık** olduğunu vurgulamıştır.

- Efesli Soranus ebelik kitabında ebelerin mesleki özellikleri belirtilmektedir:
  - Sır saklamalı
  - Gebelere verilecek ilaçları iyi bilmeli
  - Gebenin acısını paylaşmalıdır.
- Roma imparatorluğunun yıkılması ile bu yaklaşımlar unutulmuş batıl inançlar ortaya çıkmıştır.

Soranus' a göre;

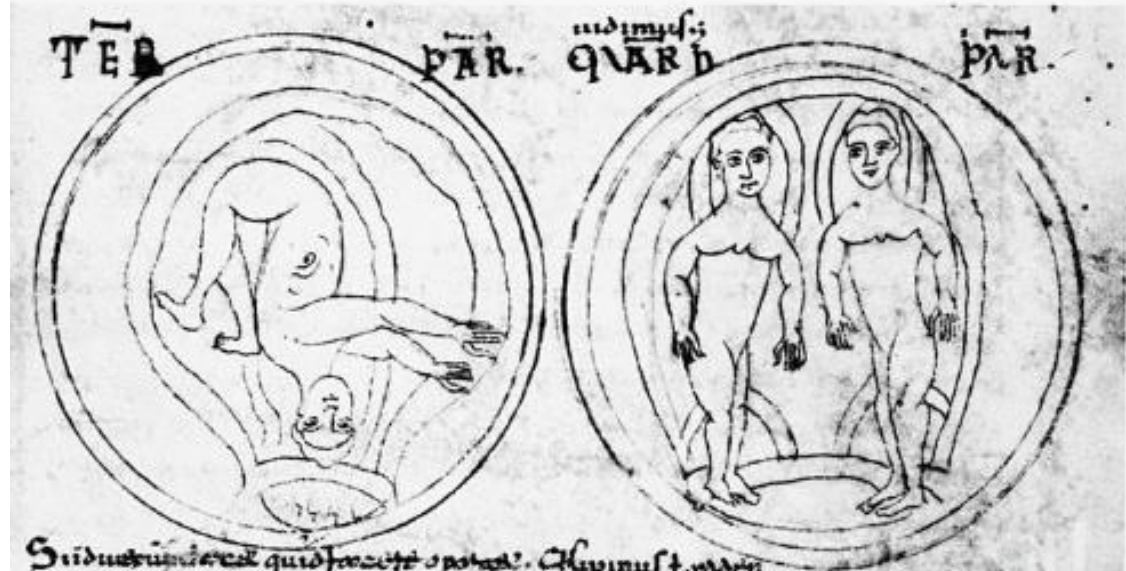
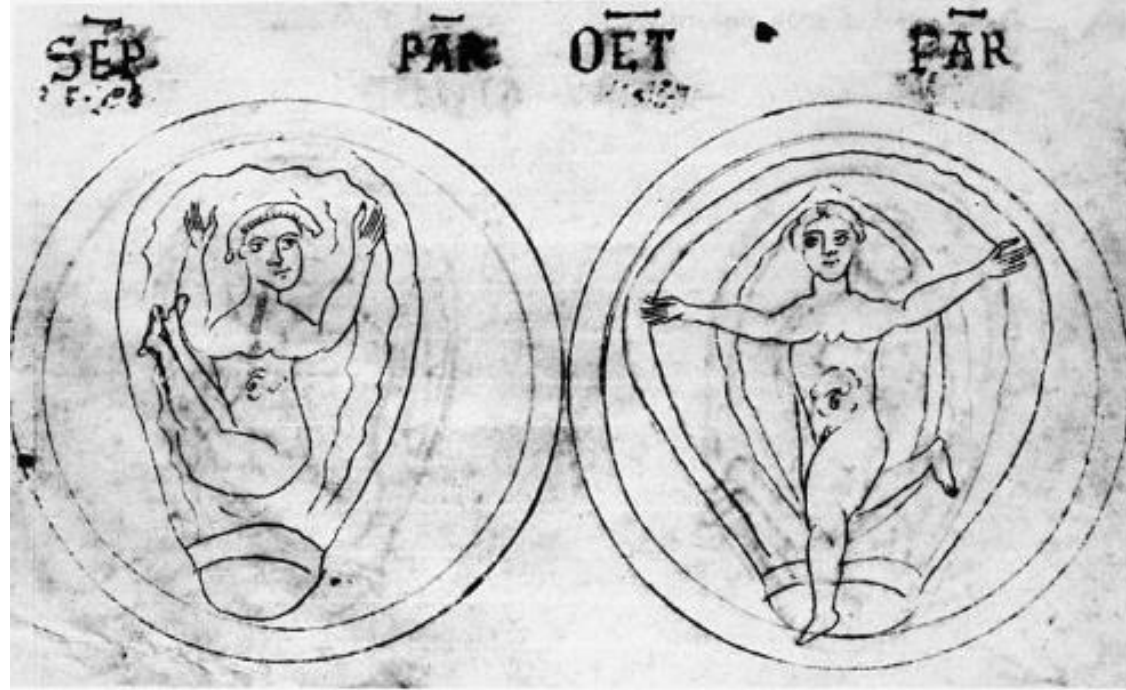
- “Ebeliğe uygun kişi, okuryazar olmalı,
- Zekâsı ve belleği iyi olmalı,
- İşini sevmeli, saygıdeğer olmalı,
- Genel anlamda duyuları açısından bir engeli olmamalı,
- Kol ve bacakları sağlam, gürbüz olmalı,
- Bazılarına göreyse ince, uzun parmaklı ve kısa tırnaklı olmalı,
- Telaşlı olmamalı,
- Tehlikeden korkmamalı,

- Uygulamalarının nedenlerini açıkça bilmeli,
- Hastasına güven vermeli ve sempatik olmalı.
- Disiplinli ve ayık olmalı,
- ağzı sıkı olmalı,
- paraya düşkün olmamalı (para için düşük yaptırmasın),
- batıl inançlardan uzak durmalı (bir rüya, fal ya da inanç yüzünden sağlık kurallarını göz ardı etmesin.),

- **Ellerini** daima yumuşak tutmalı, onları sertleştirebilecek örgü gibi işlerden kaçınmalı ve eğer yumuşak değilse, merhemlerle yumuşatmalıdır.

Sidus... quid... op... Glipinus tadden
at... leua... Inmissus...
P... ob... possit... ut...

Antik Roma

- Doğum yapan bir kadının katıldığı bir ebe antik Roma kabartması, MS 2. yüzyıl, Londra'da Wellcome Kütüphanesi.

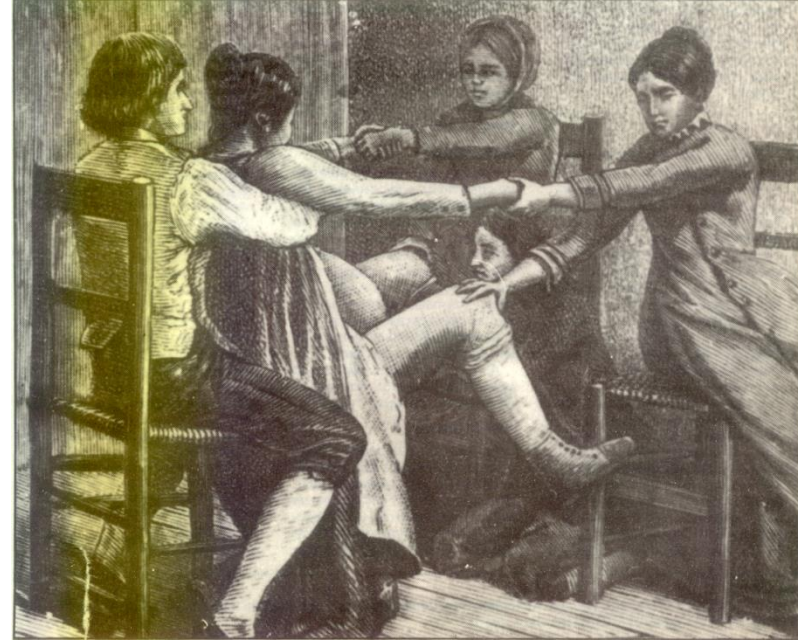
Kutsal Metinlerde Ebe

- Musa Peygamber ebelerin kutsallığını anlatmaktadır.
- İncil'de ebelerden bahsedilmektedir.

İlk Bilimsel Temel

- Yıllarca anneden kıza geçen ve yavaş gelişen bir meslek olarak süregelmiş ve 15.yy' da hekimlerin doğum konusuyla ilgilenmeleri ile ilk bilimsel kökleri atılmıştır.

- 1560 Fransız Kralı 3. Henry ebelik eğitiminde standartları belirledi ve ebelerin sınava girmesini sağladı.
- 3. Henry, ebelik standartlarını da saptamıştı.
- Eğitimin sonunda ebe adayları, “ebe öğretmenlerin” karşısında sınava giriyorlardı.

- Fransa’ da 1560 yılında 3. Henry koyduğu bir kurala göre ebeler, yalnız pratik eğitim değil aynı zamanda kadın anatomisi konusunda da eğitim görüyorlardı.

- Başarılı adaylara çalışma belgesi veriyorlardı. Bunlar kapılarına bir ana ve bir bebekten oluşan “ebelik simgesi”ni asmaya ve ebelik yapmaya hak kazanıyorlardı

- Fransa'da 1616'da ebe olan Elizabeth Cellien hastanelerde doğum ve lohusalık bölümü kurmuştur.

Ebe Kuruluşları

- Dr. Peter Chamberlen, obstetrik forsepsi geliştirmeye çalışan bir hekim olup 1616 yılında ebelerin bir birlik - dernek kurmalarını önermişti.

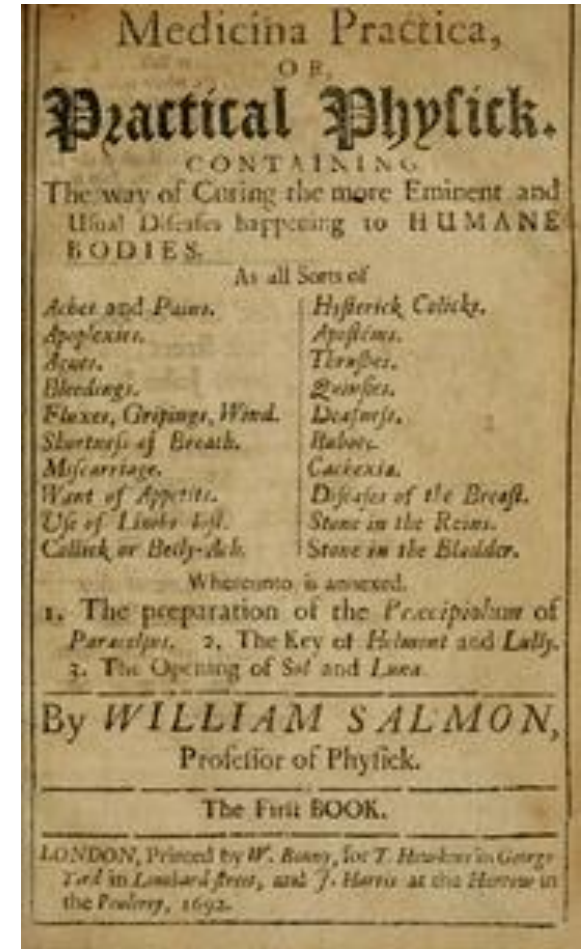

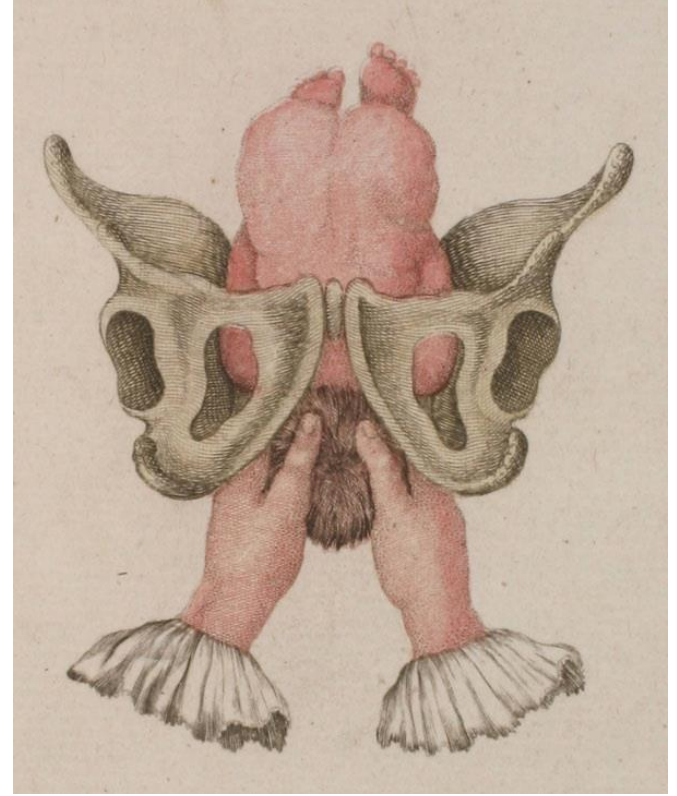
- 1636'da Fransa'da ebe Louise Bourgeois çok önemli yazılar yazmıştır
- Jean Liobaut 1649'da Cenovalı ebelere doğumu kolaylaştırmak için simfiz pubis eklemine genişletme yöntemini anlatmıştır.

- Fransa'da 1640'da yazılan PRATICA OF PHISICK kitabında doğum hızlandırmak için bazı ilaçlardan bahsedildi ve kloroform ebelikte kullanıldı.

- Fransa' da 16. yüzyılda Paris' de ilk ebelik okulu açılmıştır.
- 1668' de Mauriceau meşhur ebelik kitabını yazmıştır.

- Fransa’ da 1745 -1810 yılları arasında yaşayan Baudelockue 1775 de “ Doğum Sanatının Esasları “kitabını yazmıştır.

- 1733 de Marie Louise La Chapalle (1769-1821) adlı ebelik öğretmeni forseps uygulamalarındaki tekniği ile tanınmış 3 ciltlik bir kitap yazmıştır.
- 1773-1841 Marie – Anne Bouvin bol şekilli bir ebelik kitabı yazmıştır.

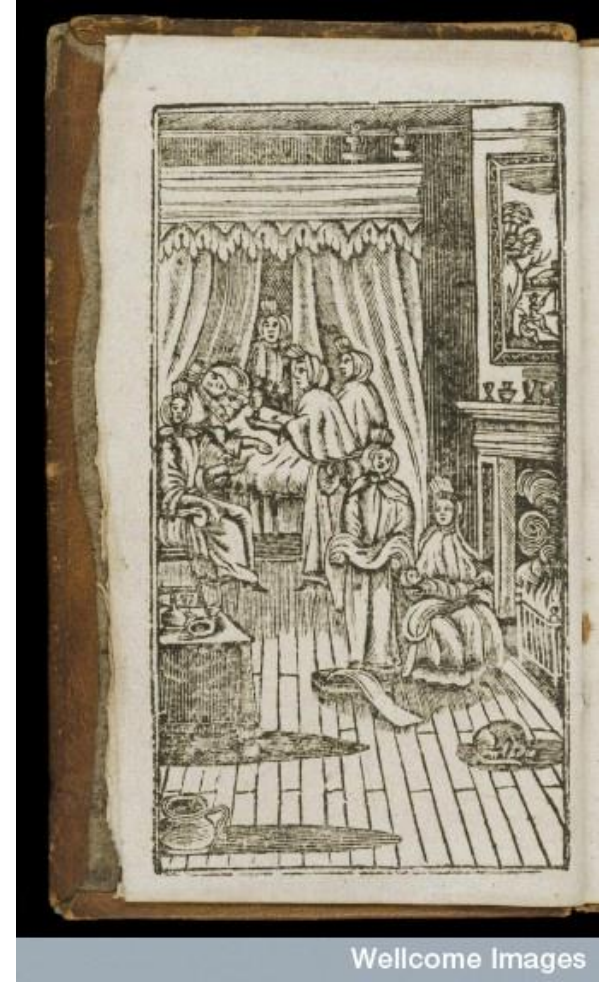

Madam Coudray (1712-1789)

- Etkili ve öncü bir ebe idi.
- Kral 15. Louis'in kendisini farketmiş ve krala hizmet etmiştir.
- Doğum sanatının özeti adlı bir kitap yazmıştır.

- Almanya’da 1701 yılında Justine Siegmundine ebelik üzerine “Öğrenci-Hoca Söyleşisi” adlı kitabı yazmış ilk ebelik eğitimini başlatmıştır.

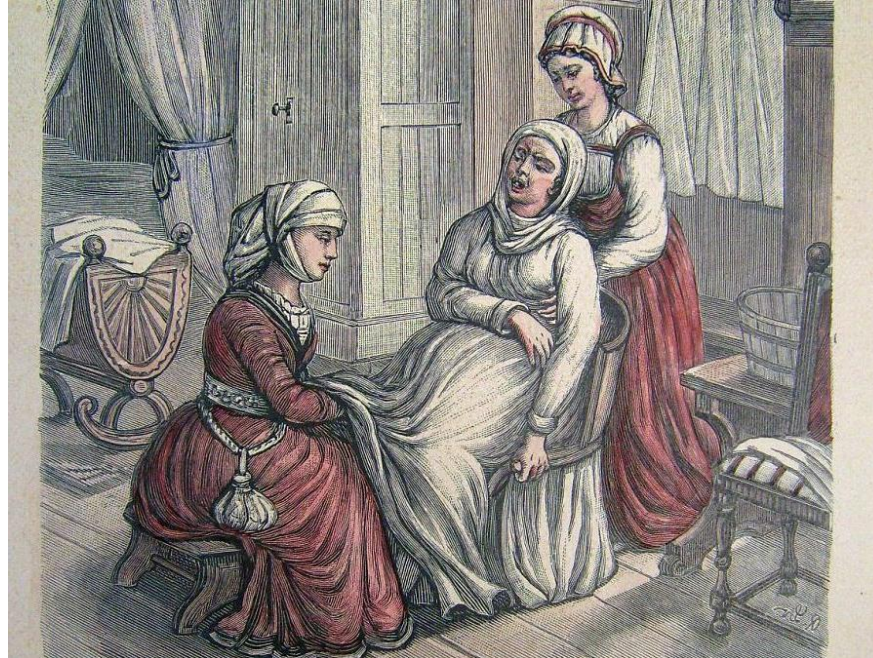
Forseps

- 1700' lü yılların ortalarında forseps geliştirilmesi ile doğumda ebeler yerine kadın doğum uzmanlarının yer alması gündeme geldi

- 1819 da Laennec steteskopu bulmuş ve ilk kez obstetride kullanmıştır.
- İngiliz Sir J.V.Simpson (1811-1870) forseps ve kloroformu obstetriye sokmuş 1857 de kraliçe Victoria' nın kloroformu resmen kabul etmesiyle ebelik bilimsel anlamda gelişti.

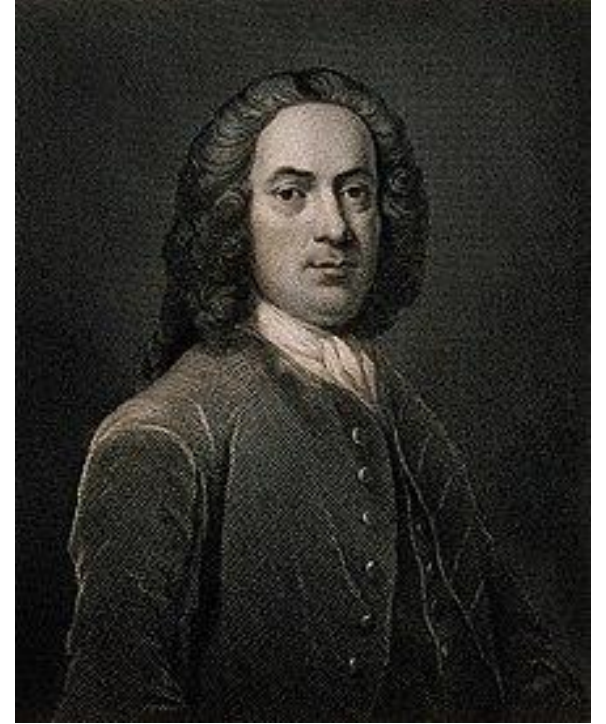
15-19. yy ebeliğın altın çağını yaşadığı yıllardır
(İngiltere, Almanya, Hollanda, İtalya, İspanya)

- Ebeler:

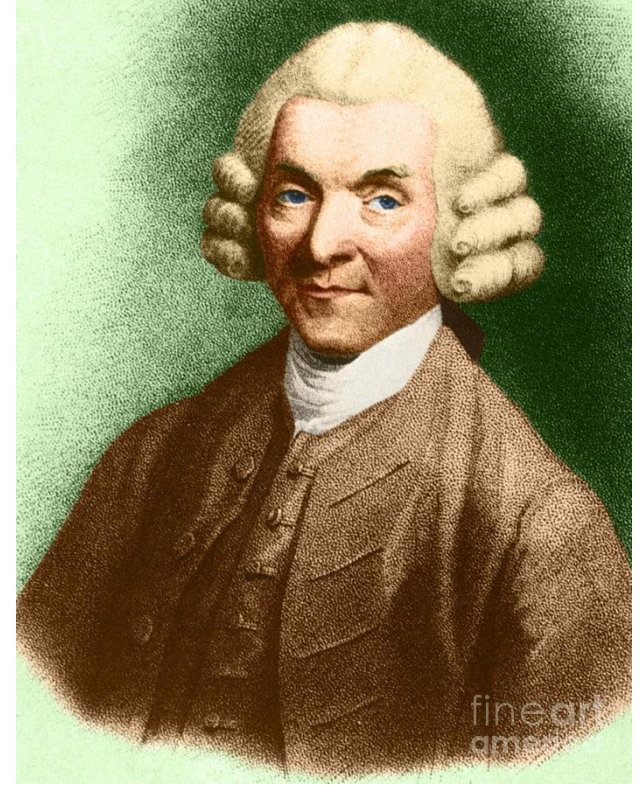
- İlaç dozunu hesaplama
- Ağrı giderme
- Kanamaya müdahale
- Hastalık etyolojileri ile ilgilenmişlerdir.

- 19. yüzyılda erkekler ebelik mesleğine gerçek bir baskın yapmışlar ve erkek ebeler çoğalmıştır.
- Bunların en tanınmışlarından birisi Londra' da alışan William Smellie' dir

- İskoçyalı bir anatomist olan William Hunter, Eliza Philips ofisinden kovmuştur.
- Amerika'ya göçmüş ve Charleston'da 3000 sağlıklı doğum yaptırmıştır.

- Diğer bir ebe, Mary Donally ise 1738 yılında İngiltere’ de bir sezeryan ameliyatı yapmış ve anne ile çocuğu kurtarmıştır.
- Ebeler, doktorlara karşı savaşı Victoria çağında tam olarak yitirmişlerdir.

Küvez

- Dünyadaki ilk bebek kuvözü 1891 yılında Fransa'nın Nice şehrinde Dr. Alexandre LİON tarafından yapılmış ve tıp tarihinde ilkler arasına girmiştir.
- Bu kuvözün havası bir vantilatör yardımıyla sürekli temizleniyor, ısısı da bir termostat aracılığıyla sürekli denetim altında tutuluyordu.

- Dr. LİON, bu buluşun başarılı sonuç verdiğini görünce, Nice' de erken doğan çocuklar için bir bakım merkezi kurdu.
- Bu merkezi, Bordeaux, Marseilles, Lyons ve Paris' te kurulan benzerleri izledi.

Sezaryen

- Kesin olarak bilinmemekle birlikte bir inanişaya göre antik roman imparatoru Sezar'ın (Jül Sezar) isminden gelmektedir. Sezar'ın doğumunun tarihte ilk defa bu yöntemle geliştiği söylenir.
- Diğer ve daha mantıklı bir inanişaya göre ise sezar kelimesi latince kesmek anlamına gelen "caedere" kelimesinden gelmektedir.

- 1870 yıllarında sezaryene bağlı anne ölümü %75 civarındaydı. Rahim kesisine dikiş konmuyordu.
- 1882' de Max Sönger rahimdeki kesiti dikerek ölüm oranını düşürmüştür.
- 1928 yılında penisilin, Alexander Fleming tarafından bulundu ve 1940 yılında ilaç olarak kullanılmaya başlandı. Bu tarihten sonra sezaryen ve diğer ameliyatlarda enfeksiyonlar oldukça azalmıştır

- 1900'lü yılların başlarında Alman Prof. John Martin Munro Kerr uterus alt segment transvers kesiyi tarifledi ve bu sayede enfeksiyon ve uterus rüptürü gibi komplikasyonlar azaldı.

Epizyotomi

- 1700'lü yıllarda Ould tarafından tarif edilmiştir.
- 1990'lü yılların başında en çok uygulanan cerrahi girişimlerden biri olmuştur.

Fototerapi

- İngiltere'nin Rochford Hastanesi' nde fototerapi tesadüfen keşfedildi.
- Hemşireler hastane bahçesinde dolaştırılan sarılıklı bebeklerin sarılığında gözle görülür bir azalma olduğunu farketmişler
- Sonuç; fototerapi yenidoğan sarılığında başarılı bir şekilde uzun yıllardır kullanılmaktadır...

- 1960' larda elektronik fetal monitor icat edildi ve fetal stress tanısıyla daha fazla sayıda sezaryen yapılmaya başlandı

